

דעת הקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

גיליון מס': 369 פרשת: אמור שבת קודש י"ט אייר תשפ"א (1 במאי 2021 למנינים)

כניסה	19:01	20:00	ר"ת
תל-אביב	19:01	20:35	
ירושלים	*18:44	19:58	20:37
חיפה	18:51	20:01	20:35
באר שבע	18:59	19:59	20:33

*לנוהגים 40 דק' 18:24

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

תרגילים קטנים של קידוש השם גדול

שעליהם עומד העולם, שנראים קטנים ופשוטים, ועם כל זאת לומדים מהם תמיד תורה ויראת שמים, ויש להיפך, ישנם אנשים המפורסמים ברעש גדול ובפרהסיא, ולומדים מהם לחלל שם שמים, רחמנא ליצלן (עי' פס"י ע"ג כ"ז), ובזה מובן כיצד אבא אומנא שהיה בסך הכל רופא המקיז דם, ומעלתו היתה יותר מאב"י ורביא (עי' תענית כ"ה), וכן אותם תנאים ואמוראים שהאריכו ימים, ולא מתו על קידוש השם, אלא המיתו את הגאווה, התאוה והתשווקה, ואמרו על עצמם: "מעולם לא הקפדתי, ולא ששתי בתקלת חברי, ולא צעדתי בפני מי שגדול ממני" (עי' תענית כ' ומגילה כ"ה), והרמב"ם משבח איש נעלה כזה, עם מידות נעלות כאלו - שהיה מהנרדפים ומהנעלבים, ולא ציער אף אדם לעולם בחייו, שעליו נאמר: "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר" (תנ"ך ספ"ה מהלכות לעויות), והזוהר הקדוש מחמיר מאד שלא לצער בעלי חיים, ומסופר על משה רבינו ע"ה, שזכה להיות המנהיג של עם ישראל בזכות שנהג ברחמנות על גדי הצמא למים, וה' יתברך בדק שני גדולי עולם בדבר קטן והעלן לגדולה - משה רבינו ע"ה ודוד המלך ע"ה (עי' מ"ד שנות פס"ה ב' לוח ג), ורבינו האור שמח בספרו הקדוש משך חכמה על הפרשה, מלמד אותנו על ה' יתברך, שבהקרבת העומר בבית המקדש מוסיף הפסוק ואומר שאין לשכוח את העניים, ויש לתת להם לט, שכחה ופאה, וכן בעשרת הדברות, בציווי האמונה לקט "אנכי ה' אלוקיך", מוסיף הפסוק ואומר: "כבד את אביך ואת אמך", וכידוע שכלול בזה גם אחיך הגדול, אשת אביך ובעל אמך (עי' כחוסות ק"ג), וגם כשעושים כנס גדול למען התורה עם גדולי ישראל וחכמי התורה שליט"א, וכולנו באים ומשתתפים בכנס, הרי זה קידוש השם גדול מאד, ויש בזה שבר גדול לבאים, וכן להיפך (עי' ר"י בשע"ת שער ג' לוח ס"ה), וכן בעל אמונה באמת, אשר כל פרט ופרט העובר עליו בחייו, הוא מכויז ומרגיש ואומר לעצמו באהבה: "זה משמים!", הרי זה קידוש השם גדול מאד, ויתכן שיהיה כן עשרות פעמים ביום, וכן איש חסד אמיתי, אשר מחזק, תומך ועוזר לאנשים, ולכל מיני קשיי יום, כל רגע וכל איש ואיש, הרי זה קידוש השם גדול, והפסוק "וְנִקְדַּשְׁתָּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" מתקיים, כלומר, בתוך הרבה אנשים, ואשרי! רבותינו התנאים ועשרה הרוגי מלכות מתו על קידוש השם, ותפקידנו הוא לחיות על קידוש השם כל רגע ורגע, ועם כל אחד ואחד.

בסיכום: בפרשת אמור כתוב כעשר פעמים לא לחלל שם שמים, וחילול הוא מלשון חלל, והיינו שיש לעשות תמיד בחלל האויר קידוש שם שמים, ואף בדברים הכי קטנים, יש לעשות הכל על פי דעת התורה הקדושה, ולכוין ולקדש שם שמים, וכל מי שהוא טוב לשמים וטוב לבריות, הוא מקבל שכר גם בעולם הזה (עי' קידושין ט"ז), והולאי שזוכה לכך, שבת שלום.

קידוש שם שמים במעשים גדולים
 ויתכן להוסיף ולבאר, שתמיד מצינו על קידוש השם שנעשה בדברים גדולים מאד, וכגון בניהו בן יהוידע ששבר את חתיכות הקרח והברד, וירד לטבול ביום שלג, וזאת כדי לעסוק בתורה (בבב"ב י"ח), וכן מצינו אצל רבי עקיבא שהיה מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה, והיו סורקים את בשרו במסרקות ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים (בבב"ב ס"א), וכן הרוגי לוד והרוגי מלכות, שאין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן (פסחים ג'), וכן רבי חנינא בן תרדיון, שהיה יושב ועוסק בתורה, ומקהיל קהילות ברבים, ונשרף וספר תורה עמו (ע"ז י"ח), וכן גדולי התנאים והאמוראים אשר קצו מבנין גבוה כדי למות, ואף נכנסו בתוך האש, כדי לקדש שם שמים, ובלבד שלא יכשלו בעריות, וכיוצא בזה (עי' קידושין ט' ובחובות ס' ב"מ ס"ה).

קידוש שם שמים במעשים קטנים
 וחז"ל הקדושים מלמדים אותנו (יומא ס"ה), שיטנו חילול השם וכן קידוש השם גם בדברים קטנים, וכגון שאינו משלם במזומן כאשר הוא קונה בחנות, ויש כאלו המקפידים על כך, וכן לשתופים בחנות, שיהיה הכל על דעת שניהם, וכן כאשר זוכה ללמוד עם התפלין תמיד, וכן כאשר קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, כלומר שיודע להיות תלמיד, וכל מעשיו בנחת עם הבריות, הרי זה קידוש השם, ולהיפך חילול השם, וזה יכול להיות בכל יום בעשרות או מאות פעולות של קידוש השם ושל חילול השם, ולדוגמא: העובר על איסור דרבנן, נקרא עבריין (שבת ט"ז), והרוחץ פניו, ידיו ורגליו לכבוד קונו, הרי זה קידוש השם (שבת ט"ז), וכשאינו כבוד בין החברים, הרי זו סכנה, ומתו על ידי כך תלמידי רבי עקיבא (יבמות ס"ה), ורבי שמעון הקדוש זיע"א, קבר באדמה חכם אחד שלא עשה כבוד זה לזה (שבת ל"ג), וזו פרשה קטנה אשר כל גופי תורה תלויין בה - בְּכָל דְּרָבְךָ דְּעָהוּ (בבב"ב ס"ג), ואלו מעשים קטנים שנשארו לדורות עולם, והרי זה בבחינת הפסוק (איוב ג' י"ח): "קִטְן וְגָדוֹל שָׁם הוּא", ופירש רש"י, בשמים ניכר מי גדול ומי קטן, ע"ש, וחז"ל הקדושים אומרים (ב"ב ט"ז), עליונים למטה ותחתונים למעלה, ע"ש. כלומר, המעשים הקטנים עושים את האדם למעלה לגדול, והדברים גוראים ומפחידים, ואוי ואבוי לנו ביום הדין!

זוה התירוץ על השאלה הגדולה
 קידוש השם נאמר בתורה בדיני קרבנות, משום שאלו מצוות שלא ניכר בהן אם עבר על הכבש שבעה ימים או שמונה ימים, וצריך לזה הרבה יראת שמים, וכן "אתו ואת בנו" נקבע אם הוא קרב קודם השקיעה או אחרי השקיעה, ובדברים קטנים כאלו, שנוהרים ומכוונים לקיים את ההלכה, ואת רצון ה' יתברך, הרי זה קידוש השם - "וְנִקְדַּשְׁתָּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", ואין הגויים מצווים על קידוש השם (סנהדרין ע"ג), וזו מעלת ל"ו צדיקים נסתרים (עי' סוכה ס"ה).

היסוד של כל התורה כולה
 בפרשת השבוע, פרשת אמור, ישנן בתורה ששים ושלוש מצוות, ואחת המצוות המיוחדות, שהיא היסוד לכל התורה כולה, ובה השכר הכי גדול, וכן להיפך, העונש הכי גדול, היא מצוות עשה מן התורה של קידוש השם, ומצוות לא תעשה שבתורה של חילול השם.

השכר והעונש
 הנה על חילול השם מענישים מיד, ומפורש בגמרא (קידושין ט"ז), אין מקיפין בחילול השם, אחד שוגג ואחד מזיד, כלומר, אין עונש בהקפה, אלא מענישים מיד, וכן מפורש בגמרא (יומא ס"ה), מי שיש בידו העוון של חילול השם, חייב לחזור בתשובה, לקבל יסורין ולהתעורר ביום הכיפורים, ורק לאחר מכן המיתה מכפרת, ומשה רבינו ע"ה שכאשר על ידו לא נעשה קידוש השם, נענש ולא נכנס לארץ הקודש, והדברים נוראים! ומאידך, מי שזכה לקדש שם שמים, זוכה לכפר על חילול השם (עי' ר"י בשע"ת שער ג' לוח ט"ז).

הפסוק בתורה על חילול השם הנאמר בדרך אגב
 והשאלה הגדולה והחזקה היא, מדוע הפסוק בתורה המדבר על חילול השם וקידוש השם, נאמר כבדרך אגב, ומובלע בתוך דיני הקרבנות, והיינו שאסור לשחוט קרבן, ואסור לאכול בשר של קרבן, עד שיעבור עליו שבעת ימים, ומיום השמיני, מותר לשוחטו, ואם שחטו ביום השביעי, הוא אסור באכילה (ש"ע י"ד ס"ו ט"ז), ואין לסמוך על סימנים של שיניים וקרניים (ב"מ ח"ו ע"ג קפ"ח), וכן אסור לשחוט את האם ובנה באותו היום, וכל זה הוא כדי להראות לנו עדינות ודרך ארץ גם בבעלי חיים - שאין למחר לשחוט, ואלו הנהגות של דרך ארץ (עי' בספר התעורר ס"ט), ומיד לאחר שתי מצוות אלו, כתוב בתורה: "וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קִדְשִׁי, וְנִקְדַּשְׁתָּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וגו', ולכאורה הרי אלו מצוות עשה ומצוות לא תעשה חמורים וקשים כל כך, ומדוע נכתבו בדרך אגב, לאחר שתי המצוות הנ"ל.

קידוש השם אזהרה לכהנים
 ורבותינו הראשונים, האבן עזרא והרמב"ן, הקשו כן, ותירצו שהפסוק כאן מלמד אותנו שצריך להזהיר את בני אהרן, את שבת הכהונה, על הזהירות בהקרבת הקרבנות כיצד לשחוט לעם ישראל - מאיזה גיל, את מי לשחוט קודם וכו' - ולכן בפרשה מוזכר גם הענין של קידוש השם, והיינו להזהיר את הכהנים מלחלל שם שמים בהקרבת הקרבנות, ורבינו האור שמח בספרו משך חכמה על התורה, מוסיף ואומר שזה באמת עומק הפשט בפסוק, והיינו להזהיר את הכהנים בהקרבת הקרבנות, שיהיה הכל בשלמות ובהידור רב, ולא יהיו הקרבנות בעלי מומין, וזו עבודת הכהנים - לקדש שם שמים.

איך מגיעים לשלוות נפש?

שלום וברכה, מורי ורבותי!

תגובותיכם על המאמר מהשבוע החולף, כרגיל, ואף הרבה מעבר לכך, היו מדהימות ויפות. במאמר זה הסברנו את דבריו של אבינו רוענו שליט"א, לפיהם כל 'מידה רעה' וכל 'טבע בעייתי', הינם בעצם 'מחלת נפש' הנובעת מתובנה שגויה, כאשר על כל אחד מאיתנו "בסך הכל" לשנות את אותה תובנה, והנה הוא זוכה וחי חיים חדשים המעניקים לו ביטחון ושקט ושלווה נפשיים הדרושים כל כך להתפתחותו של העובר, הילד, הנער, הבוגר, האיש והישיש. אחד מחשובי קוראינו פגש אותי במהלך השבוע האחרון, וביקש לפרט במאמר הנוכחי לא רק את חשיבותה של אותה שלווה נפש, לא רק את האסון אותו ממיט האדם על עצמו כאשר הוא מעניק לגופו ולנפשו את "הזכות" לחיות על חשבון תובנה שגויה הגורמת לו לחלות באחת מתוך אותן מחלות נפש, אלא להסביר באופן מעשי איך זוכים ויוצאים מעמק הבכא של מחשבות הזדון אל עבר החלטת הנבונה והנכונה בדבר חשיבותו וערכן של התובנות הנכונות יותר והנכונות עוד יותר לפי אמות המידה האמתיות.

ובכן, מורי ורבותי, בכל בוקר אנו אומרים יחד את המילים: "והעושר והכבוד מלפניך ואתה מושל בכל". אדם שמבין שגם העושר וגם הכבוד נמצאים בידיו של ריבון העולמים, ואין מישהו או משהו אחר העלול להרים או להוריד את המינן של אחד מהם בכיסו ובלבו, ומעבר לכך "ואתה מושל בכל", כך אין מישהו או משהו בעולם שאינו נשלט שלטון מלא על ידי ריבון העולמים. הרי שבקלות יזכה אדם שכזה להסיר מלבו כל קפידה, כל כעס וכל רטינה כלפי מי שכביכול מנסה או עלול לפגוע בדבר מה השייך לו, כי הלא האדם שנמצא מולו לא יכול, גם אם ירצה, לפגוע באחד מהדברים הללו.

אחד הפירושים היפים על המילים "אין צור כאלוקינו - אין צייר כאלוקינו" (בבבא י"ג ע"א, מניחה יד ע"א) מסביר הבעל שם טוב הקדוש וכדלהלן:

כאשר הקדוש ברוך הוא מעוניין לבחון אדם, הוא מעמיד למולו את שכנו או קרוביו או אפילו אנשים זרים המנסים כביכול לפגוע בכבודו או בממונו. בעוד שמי שעומד מולו באמת זה הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, אולם לצורך העניין מצייר הוא בפניו את האנשים הזרים ככאלה שהם הפוגעים בכבודו או המנסים ליטול את ממונו.

אתה בסך הכל נמצא מול ציור, מי שאחרי הציור הוא הבורא יתברך. וככל שתשכיל להבין זאת תוכל גם להפנים את אותה שלווה נפש, כי אם איבד נמצא למולך, זה לא משנה באיזו תחפושת הוא בא, תמיד תקבל את אותה תחפושת באהבה ובסבר פנים יפות.

כך מסבירים גם את דברי המשנה הקדושה בסוף מסכת סוטה (מ"ט ע"ב) שאחד מסימני השנים האחרונות לפני בוא הגואל, הוא: "פני הדור כפני הכלב". וההסבר לפי זה הוא, שכאשר משליכים אבן או מקל על כלב, הוא אינו מחפש מיהו המשליך, אלא רודף אחר אותה אבן ואותו המקל וחובט בהם בכל כחו. כך הוא האדם שכאשר משהו נעמד למולו ומנסה להזיק לו, והוא אינו חושב מיהו אותו שולח ששלח את האדם לעמוד מולו, אלא מנסה בכל כחו להכות את האדם הניצב למולו, כך שנוהג הוא כמנהג הכלב.

ככדי להוריד זאת לעולם המעשה, המלצנו כבר במאמר החולף להשתמש בתובנה המופלאה אותה הנחיל לנו ספר החינוך בלשון: "אחר הפעולות נמשכים הלבבות" (פא מלוה ט"ז בד"פ א"ט, ונרחיב כאן מעט בעניין).

אדם שזוכה ומדבר עם הקדוש ברוך הוא דרך כל מי שעומד למולו בין לטוב ובין למוטב, הוא פונה פניה ראשונה בוז הלשון: "ריבוננו של עולם, אני יודע שאתה הוא זה ששלחת לפני את יוסי בכדי לנסות לפגוע בכבודי. אני יודע באותה מידה שאין בכוח של יוסי לעשות זאת ללא רצונך המלא המאשר לו לפגוע באותו כבוד. באתה מידה אני גם יודע שאם איישר את דרכי למולך אזכה וכבודי לא ייפגם בכותה מידה זו. ממילא מעתה בעריכת החשבון ניצב אני למולך ולא למולו של יוסי, כל שיוסי אינו צד בעניין, ואת יוסי יכול אני להמשיך ולאהוב אהבת נפש כבשנים עברו".

באותה מידה, אדם שיעשה פעולות מעשיות שיראו את החיבה ואת האהבה אותן רוכש הוא לאותו 'יוסי' בעייתי, ודאי שלא יוכל לרגע להקפיד על אותו אדם, ובכך ישריש בלבו יותר ויותר גם את 'האהבה' - "בין אדם לחברו" מחד, וגם את 'האמונה' - "בין אדם למקום" מאידך. כי ככל שהחבר שפגע בך מקבל את הכבוד גם אם בדרך הטבע הוא אינו ראוי לו, הרי שבעצם הבהרת לו ולעצמך יותר מכל שהוא אינו צד בעניין, ונקודת הבריור מוטלת בינך לבין הקדוש ברוך הוא.

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

ואם תעשה זאת בקול רם ובתוך חלל הבית, הרי שתזכה להנחיל לבניך את אותה דרך חיים בצורה פשוטה הרבה יותר.

וכלפי מה הדברים אמורים?

ברור לכולנו שהיחס לכל דבר טוב ורע בעולם הזה, מושפע, בין היתר, בצורה ישירה מהיחס של ההורים כלפי אותו דבר. ולדוגמא: ילד ששמע ממרת אמו בבוקרו של יום, שהסבתא נפטרה הלילה מן העולם. ובכדי להבהיר את הדברים הסבירה לו האם, שבתוך כל גוף ישנה נשמה, והגוף הוא בעצם לבוש לאותה נשמה, וכעת כאשר הסבתא נפטרה מן העולם, היא בעצם נפרדה מהגוף ונשמתה עלתה לגניזי מרומים. משהו בסגנון של "מעבר דירה" לדירה אחרת טובה ורחבה יותר, ומעתה לא יהיה ניתן לפגוש את הסבתא כאן בעולם הזה בהיות וגופה נטמן ב"מקור" הלא הוא האדמה "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" (בבבא ש"ט ג, יט).

ילד שכזה ימשיך להיפגש עם הסבתא מעל גבי תמונות האלבום, מעל גבי זיכרונות הוריו ואפילו מעל גבי זיכרונותיו הוא. אולם, לעולם הוא לא ישייך את אותו "מעבר דירה" לטראומה כלשהי.

לעומתו, ילד שבמקום לקבל הסברים על "מעבר הדירה" של הסבתא, ישמע את הוריו מתייפחים בקולי קולות, מאבדים עשתונות ומתנהגים כאילו "אין חיים לאחר המוות" [תרחי משמע...]. הרי שמבחינתו כל מקרה מוות יהיה סיבה לדיכאון, פחדים וחרדות. כי התובנה הראשונה לכל דבר נקבעת על ידי הסביבה הקרובה, והסביבה הקרובה ביותר לאדם, בדרך כלל, היא הוריו.

בדיוק באותה מידה, כאשר יחליט האבא ותחליט האמא שכל העובר עליהם הוא מאיתו יתברך, והוא זה אשר מהווה צד בעניין, וכל אחד מהאנשים שמסביבם אינו אפילו רקע באותה פרשיה. הרי שגם הילד יוולד לתוך זה, ובקלות יתר יזכה להבין את יחסי הכחות האמתיים בעולמו.

כאשר לוט נפרד מאברהם אבינו, נאמר עליו הפסוק: "ויסע לוט מקדם" (בבבא ש"ט ג, יט), ועל כך אומר המדרש (רכ"ה ט"ז), ומובא ברש"י (ט"ז), שנסע לוט מקדמו של עולם ואמר: אי אפשר לא באברם ולא באלוקיו. באותה מידה, אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם וכך נאמר בפסוק: וה' אמר אל אברם אחי הפרד לוט מעמו " (ט"ז ט"ז), שלא לא היה הדיבור מתקיים עם אברהם בהיות לוט הרשע לציידו. אולם, מאידך מיד לאחר מכן, אנו רואים בפסוקים ובדברי המדרש שלוט "ישב בשער סדום" (ט"ז ט"ז), כאשר אחת מהדעות במדרש (רכ"ה ט"ז) הוא ישב בכדי לחפש אורחים. ובאותה מידה לאחר מכן, אמר הוא לאנשי סדום שנסובו על הבית בכדי לחסל את אורחיו "הנה נא לי שתי בנות אשר לא ידעו איש הוציאה נא אתהן אליכם ועשו להן כטוב בעיניכם, רק לאנשים האל תעשו דבר כי על כן באו בצל קורת" (ט"ז ט"ז), מה שמצייר את לוט כמכניס אורחים גדול לפחות כמו מורו ורבו אברהם.

מה אם כן גרם ללוט למאוס באותה אמונה יוקדת, ולהתייחס רק לאותה הכנסת אורחים אשר היתה כמכשיר מצווה לאמונה על ידי מורו ורבו אברהם?

התשובה לכך היא: שאת הכנסת האורחים ראה לוט בעיניו בתור דוגמא אישית ומוחשית, מה שאין כן על האמונה בקדוש ברוך הוא שעליה שמע רק בהרצאות מפיו של אברהם אבינו. מה שאומר שכחה של הדוגמא האישית גדול הרבה יותר אף מכחה של ההרצאה הטובה והמעמיקה ביותר מפיו של אבינו הגדול.

בפרשתנו: "וידבר ה' אל משה לאמור אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם" (ויקרא כ"א, א), ועל כך שואל המדרש (רכ"ה ט"ז) בדבר הכפילות "אמור" "ואמרת", ומתריך: "אמור" "ואמרת" להזהיר גדולים על הקטנים.

גם כאן יש תובנה נוספת להזהיר "גדולים" על "הקטנים". בשביל להזהיר את הקטנים, אתה צריך קודם כל להיות גדול. כי אם לא תהיה גדול, לא יהיה לך את הכח ואת האפשרות להנחיל זאת לקטנים, כי הקטנים רואים את מעשיהם של הבוגרים ועל פיהם מקבלים את החלטות החשובות בחייהם. ככל שתהיה גדול יותר, ותדע לקבל כל דבר בצורה הנכונה והטובה ביותר, כך תוכל להנחיל זאת לבאים אחריך בהצלחה רבה.

יזכנו ה' יתברך להעניק את מלוא הכחות לבנינו ובנותינו וכל יוצאי חלצינו, ולזכות לשקט ושלווה נפשיים ואמתיים, ולהקים בתים נאמנים ההולכים אך ורק על פי דעת תורתנו הקדושה, תחת שבטו של מלכו של עולם. כאשר כל יתר מחלות הגוף והנפש נפרדים מאיתנו, בבחינת: "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך" (שמות ט"ו, טו). אמן.

וברוכים תהיו!

שאלה יפה

ש"ת ממורנו הרב שליט"א

וכמובן שיש להקדים תפלה אחת לפחות בכל יום, וכן להזהר להשלים מאה ברכות בכל יום, ואמירת תהלים. ורק לאחר מכן אם יש להן זמן נוסף לקריאת הזוהר הקדוש, הרי זה מצוין. וכידוע, שהיו נשים צדיקות, שהיו מסיימות את כל הזוהר הקדוש, ולאחר מכן היו עושות סעודת מצוה לכבוד הסיום, והרבנים היו באים לדרוש שם, לחיים טובים (וע"י הלי"ע ח"ח עמ' שפז).

גילוי מקצת שערות הראש

שאלה: האם מותר לאשה לגלות מקצת שערות ראשה?

תשובה: פוני קטן פחות משתי אצבעות (בערך 3 ס"מ), ניתן להוציא החוצה מהכיסוי. וכמובן שלדעת הזוהר הקדוש אין להתיר אפילו שיערה אחת, וכדאי להזהר בזה מאד. ואם תוציא פוני קטן על ידי פאה נוכרית, זה מצוין לכולי עלמא (וע"י למנן רבנו הגדול זיע"א ביבי"א ח"ה אב"ע סי' ה, ובהנ"ל החלטה עמ' שמה הע' 8). והעיקר שעל הפאה יהיה כיסוי ראש מלא.

משקפי שמש

שאלה: האם בהרכבת משקפי שמש לנשים, יש משהו הנוגד את הצניעות? והאם דבר זה נחשב לרחובי?

תשובה: בודאי שמותר ללכת ברחוב עם משקפי שמש, אלא שצריך לדקדק שיהיו משקפי השמש עדינים, לא רחוביים ולא של שחקנים. כאשר הצבע שבהם חזק מאד וגם מקושט פה ושם, זה לא צנוע. וכאשר המסגרת עדינה והצבע שבה אינו חזק, הרי זה מצוין. ועוד, שמשקפי השמש מוסיפים בצניעות לכיסוי העיניים, וגם בריא נגד שמש חזקה בשעות היום. וחז"ל הקדושים אומרים (תענית כ"ג), כלה שעיינה יפות, סימן שכולה יפה, ע"ש. ואשה צנועה, יש לה עיניים יפות גם בגשמיות וגם ברוחניות.

ללכת בשנת האבל לצימר

שאלה: אשתי בשנת האבל על אביה שנפטר לפני ארבעה חודשים לאחר מחלה ארוכה, האם אנחנו יכולים לצאת לצימר עם עוד משפחה והילדים?

תשובה: אין בעיה, ואדרבא כדאי ללכת וליהנות, ולהתחזק ולהמשיך בעבודת ה'. והעיקר שלכל הבנים והבנות יהיה אהבת התורה ויראת שמים, וזה שווה מליונים. ובזה אביה שמח בעולם האמת.

וכמובן שאם הולכים עם עוד משפחה, יש להקפיד מאד מאד על הצניעות והקדושה, ושיהיה הכל למהדרין מן המהדרין.

כפי הצורך והענין. וכשאינו מכוין לשם יופי, מותר (עי' ביבי"א ח"ו יו"ד סי' יד סק"ג). ומסתמא הזמן יעשה את שלו, וישאר לאחר מכן עם זקן ויראת שמים טהורה, וינצל על ידי כך מאיסור גילוח הזקן לכל הדעות (עי' ביבי"א ח"ט יו"ד סי' ט).

חומרת הזוהר הקדוש או סעודה רביעית

שאלה: ישנתי במוצאי שבת קודש, וקמתי אחר חצות הלילה, ועדיין לא סעדתי סעודה רביעית, ואני בדרך כלל חושש לזוהר הקדוש שמחמיר מאד שלא לאכול אחר חצות הלילה, האם אני רשאי לחשוש לזוהר ולא לסעוד סעודה רביעית?

תשובה: שאלה יפה! אבל לא יתכן להפסיד סעודה רביעית שהיא חובה מן הדין, וזמנה כל הלילה (הלי"ע ח"ג עמ' קסה). וידוע מה שאמר רבנו הגר"א לאשתו שקיבלה על עצמה תענית מהשקיעה, ומחמת כן לא אכלה סעודה רביעית, שכל התעניות שבעולם לא יכפרו לה על העוון הזה של מניעת סעודה רביעית אחת, ותיכף קמה ואכלה (עי' יחז"ל ח"ד סי' כו). ועוד, שלדעת הזוהר הקדוש מי שלא אכל סעודה רביעית, כאילו לא אכל סעודה שלישית (בא"ח ט"ז פנשת ויל"א).

ויתכן לחדש שגם לדעת הזוהר הקדוש, אם אדם עושה כן לצורך מצוה, אין בזה חשש איסור כלל. ויש בפוסקים סברא כעין זו בענין האוכל אחרי חצות לילה כאשר קם ממטתו מחמת חולשת גופו, כדי שיהיה גופו חזק בעבודת ה' יתברך, ועדיין לא עלה עמוד השחר, שמותר גם לדעת הזוהר הקדוש (עי' ביבי"א ח"ה אור"ח סי' כב א"ת א).

וידוע מדברי רבנו שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שגם אם אדם הוא צדיק וגאון גדול, אם יזלזל בסעודה רביעית, הוא לא יקום בתחיית המתים, משום שהמפתח הפותח את הקבר, הוא המצוה של סעודה רביעית. ואיש כזה, אמנם יש לו זכויות רבות, אולם חסר לו את המפתח. והרי זה כמו עשיר גדול שיש לו כספת מלאה בכסף וזהב, אולם מפתח לכספת אין לו, והבן.

קריאת הזוהר הקדוש לנשים

שאלה: נשים האוהבות לקרוא בזוהר הקדוש במשך השנה, האם יש בעיה בכך?

תשובה: אין בעיה כלל, ומותר להן. ובפרט שאינן מבינות, והעיקר הוא לימוד המוסר השכל שבזוהר הקדוש. ואף בזמן טומאתן, אין בעיה לקרוא בזוהר הקדוש.

הדבר המיוחד שכדאי לעשות בליל ל"ג לעומר

שאלה: מה הדבר המיוחד שכדאי לעשות בליל ל"ג לעומר?

תשובה: כלל גדול בעבודת ה' יתברך, כל מה שמוסיף יראת שמים ועלייה רוחנית, ואין זה נוגד את ההלכה, מותר ומצוה לעשותו. לדוגמא, יש מי שנוהג להתפלל תפלת העמידה עם סידור, ויש המעדיפים להתפלל בעיניים עצומות (כה"ח סי' לה סק"ז). וכן יש המתנועעים בתפלה (כה"ח סי' מט סק"ז), ויש המעדיפים לעמוד דום, ולא לזוז כלל ועיקר. וכן הוא בל"ג בעומר, ישנם הנוהגים לנסוע למירון, להילולת התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, כידוע מהספרים הקדושים (עי' יחז"ל ח"ה סי' לה), ויש הנוהגים להדליק בבית נרות, לקרוא בזוהר הקדוש ולעשות סעודה, ולא לנסוע ולא כלום. ושב ואל תעשה עדיף (חז"ע יו"ט עמ' רע"ד).

למעשה, העיקר להתמיד כל שבוע בלימוד הזוהר הקדוש (עי' פלא יועץ ערך זוס"ה), ורבנו החפץ חיים זיע"א ציוה כן לתלמידיו. וכן לכוין בתפלה תמיד להקמת שכינתא מעפרא, ולעילוי שכינת עוזנו (תיקון"ז תיקון ו). וכן באמירת קדיש, קדושה ו"ברכו", יש לדקדק היטב. וכן בעניית "אמן", יש לענות בקול רם, בשמחה, בהתלהבות ובכוונה גדולה (עי' צוה"ק פ' וילך דף רפ"ה). ויש לכוין כן בל"ג בעומר, ולעשות כן כל השנה. ובזכות לימוד הזוהר הקדוש נצא מהגלות, בקרוב ברחמים (זוה"ק פ' נשא דף קכ"ד: וע"י משכ"ב סי' נו סק"ז).

להשאיר את הזקן שגדל בימי העומר, לכל השנה...

שאלה: האם מותר להשאיר את הזקן שגדל בזמן העומר, לכל השנה, או שיש בזה סימן לא טוב?

תשובה: אין בעיה בזה. ואדרבא, זקן שגדל בימי העומר, נעשה מכח מצוה, שהיא האבלות על תלמידי רבי עקיבא. וזקן שגדל על פי ההלכה והמצוה, יש בו ברכה, ואין בעיה להשאירו לכל השנה. ויש להסתפר כפי הצורך והענין.

ועוד נראה, שגם זקן הגדל כתוצאה מאבלות על אביו ואמו, מותר לספרו ולסדרו, ולעשות הכל כפי הצורך, ולא לקצצו לגמרי. והדרת פנים, זקן. וזה מביא יראת שמים וקידוש השם.

ונראה עוד, שעדיף יותר לגדל זקן, ולצבוע אותו מעט, אם יש צורך בכך כפי רצון אשתו. ודבר זה עדיף מאשר לקצץ את זקן לגמרי. וכשצובע את הזקן, לא יכוין לשם יופי, אלא להסתדר בעבודה,